

Vantaan kaupungin lausunto valtiovarainministeriölle valtioneuvoston asetuksen luonnoksesta hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän toiminnan valmisteluun myönnettävästä rahoituksesta

a) Hyvinvointialueiden valmistelun rahoituksen määräytisperusteet

Asetuksen 4 §:n mukaan ”avustusta koskevasta valtion talousarvion määrärahasta enintään yksi viidesosa jaetaan kullekin hyvinvointialueelle tasasuuruisena osana. Enintään kaksi viidesosaa määrärahasta jaetaan hyvinvointialueen asukasmäärän perusteella. Enintään kaksi viidesosaa määrärahasta jaetaan hyvinvointialueen alueella voimaanpanolain voimaantullessa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviä järjestävien viranomaisten lukumäärän perusteella.”

Hyvinvointialueen rahoituksen koelaskelman perusteella asetuksen mukainen Vantaa-Keravan hyvinvointialueen vuoden 2021 rahoitus olisi 666 880 euroa ja vuoden 2022 rahoitus noin 2,1 miljoonaa euroa. Summa on paljon pienempi kuin väkiluvultaan pienemmillä hyvinvointialueilla. Tämä johtuu siitä, että rahoituksen määräytisperusteissa on niin suuri painoarvo sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviä järjestävien viranomaisten lukumäärällä. Tämä ei anna oikeaa kuvaa Vantaa-Kerava -valmistelun työmäärästä ja valmisteluun tarvittavasta rahoituksesta. Vaikka Vantaa-Keravan kohdalla tehtäviä järjestävien viranomaisten määrä on kohtuullisen pieni (kahdeksan), on suuressa kaupungissa väliaikaisen toimielimen tehtäväksi annettu selvitys- ja valmistelutyö esimerkiksi henkilöstösiirtojen, ostopalvelusopimusten läpikäynnin, hankintasopimusten ja niistä irtautumisen ja muun olemassa olevan sopimusrakenteen purkamisen osalta erittäin suuri ja vaativa työ. Vantaa-Keravan hyvinvointialueen rahoituksen osalta onkin kohtuutonta, että hyvinvointialueeseen liittyvien viranomaisten lukumäärä määrittää 40 % rahoituksesta. Tämän prosenttiosuuden tulisi olla huomattavasti pienempi.

Asetusluonnoksessa määrärahan jakoperusteissa ei ole myöskään huomioitu riittävästi Uudenmaan erillislain vaikutuksia Vantaa-Keravan, Itä-Uudenmaan ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueiden valmisteluun. Näillä alueilla ei ole olemassa organisaatiota, jonka rakenteisiin tai infrastruktuuriin perustettavat hyvinvointialueet voisivat tukeutua. Muilla hyvinvointialueilla sairaanhoitopiiri voi muodostaa rungon hyvinvointialueen tukipalveluille (esim. tietohallinto).

Ehdotetun asetuksen 3 §:n mukaan avustusta saa käyttää

- 1) voimaanpanolain 8 §:n 5 momentissa tarkoitettujen väliaikaisen valmistelutoimielimen työskentelyedellytysten järjestämisestä sekä talousarvion valmistelusta aiheutuviin kustannuksiin;
- 2) voimaanpanolain 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen väliaikaisen valmistelutoimielimen tehtävien hoitamisesta aiheutuviin kustannuksiin;
- 3) voimaanpanolain 17 §:ssä tarkoitettua hyvinvointialueen järjestäytymisestä ja hyvinvointialueen toiminnan ja hallinnon järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin; sekä
- 4) väliaikaishallinnon toimielinten ja seurantar ryhmän toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin. HUS-sairaanhoidopiiri saa käyttää avustusta voimaanpanolain 11 §:ssä tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta sekä väliaikaisen HUS-valmisteluryhmän asettamisesta ja toiminnasta aiheutuviin kustannuksiin.

Onkin vielä epäselvää ja epävarmaa, mihin kaikkiin ”toiminnan ja hallinnon järjestämisestä” aiheutuviin kustannuksiin tätä rahoitusta on tarkoitus käyttää. Jos tällä on tarkoitus rahoittaa varsinainen uuden organisaation rakentaminen ja siihen liittyvät muutuskustannukset, joista merkittäviä esimerkkejä ovat tukipalvelut, palkkaharmonisointikustannukset ja ICT-kustannukset, ei summa riitä mitenkään kattamaan kuluja.

Lausuntopyynnön mukana tulleen muistioloituksen mukaan ”hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien järjestämisvastuun siirron valmisteluun, erityisesti uudistuksesta johtuviin ICT-muutuskustannuksiin, ohjataan myös muuta valtion talousarvion mukaista rahoitusta.” Tämän rahoituksen määrä ja määräytymisperusteet eivät ole tiedossa.

Tässä vaiheessa ei ole siis selkeää kuvaa siitä, miten paljon valtio tulee tähän erittäin merkittävään valmistelu- ja muutostyöhön kokonaisuudessaan osoittamaan rahaa.

b) HUS-yhtymän valmistelun rahoituksen määräytymisperusteet

Ei lausuttavaa.